

Ürün Raporu

ARPA

2016/2017

T.C.
GIDA, TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI
TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ

**TARIMSAL EKONOMİ VE POLİTİKA GELİŞTİRME ENSTİTÜSÜ
TEPGE**

**Ürün Raporu
ARPA
2016/2017**

Hazırlayan

Fatmagül CANİK
fatmagul.canik@tarim.gov.tr

TEPGE YAYIN NO: 289
ISBN: 978-605-9175-94-4

ARALIK, 2017

İletişim:

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
Araştırma ve Geliştirme Teknoloji Kampüsü
Gayret Mah. Fatih Sultan Mehmet Bulvarı 06170
Yenimahalle/ANKARA

Telefon: 0312 287 5833
Faks: 0312 287 5458

© TEPGE
Her Hakkı Saklıdır.

TEPGE'nin izni olmaksızın basılamaz, basılı veya elektronik materyal olarak çoğaltılamaz ve/veya dağıtılamaz.

Kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir.

Yayın içerisindeki her türlü yorum ve değerlendirmeler yazarlara aittir ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ya da TEPGE'nin görüşlerini yansıtmaz.

Tablo ve grafiklerdeki rakamların bir bölümü desimalli kullanıldığından ara ya da alt toplamları genel toplamları ile farklılık gösterebilir.

Yayın içerisindeki istatistik veriler hazırlandığı dönemde ilgili kaynaklardan elde edilen yayınlanmış son veriler olup sonraki dönemlerde, yapılan güncellemelerden dolayı farklılıklar olabilir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

1.GİRİŞ.....	1
2.DÜNYADA DURUM	
2.1. Dünya Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi.....	1
2.2. Dünya Arpa Arz ve Kullanımı.....	5
2.3. Dünya Arpa Ticareti	
2.3.1. Dünya Arpa İthalatı.....	6
2.3.2. Dünya Arpa İhracatı.....	7
2.4. Dünya Arpa Fiyatları.....	7
3.TÜRKİYE'DE DURUM	
3.1. Türkiye Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi.....	8
3.2. Türkiye Arpa Tüketimi, Stok Değişimi ve Yeterlilik Derecesi.....	10
3.3. Türkiye Arpa Ticareti.....	10
3.4. Türkiye Arpa Fiyatları.....	12
4. GENEL DEĞERLENDİRME.....	13
5. KAYNAKLAR.....	19

TABLolar

Tablo 1. Dünya Ekim Alanı, Üretim ve Verimi (Bin Ha, Bin Ton, Ton/Ha).....	2
Tablo 2. Dünya Arpa Ekim Alanları (Bin Ha)	2
Tablo 3. Dünya Arpa Üretiminde Önemli Üretici Ülkeler (Bin Ton)	3
Tablo 4. Dünya Arpa Üretiminde Önemli Üretici Ülkelerde Arpa Verimi (Ton/Ha).....	4
Tablo 5. Dünya Arpa Tüketiminde Başlıca Tüketici Ülkeler (Bin Ton).....	4
Tablo 6. Dünya Arpa Arz ve Kullanımı (Bin Ton)	5
Tablo 7. Dünya Arpa İthalatı ve Başlıca İthalatçı Ülkeler (Bin Ton)	6
Tablo 8. Dünya Arpa İhracatı ve Başlıca İhracatçı Ülkeler (Bin Ton).....	7
Tablo 9. Dünya Arpa FOB Fiyatları (\$/Ton).....	7
Tablo 10. Türkiye Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi (Bin Da, Bin Ton, Kg/Da)	8
Tablo 11. Türkiye Maltlık ve Diğer Arpa Ekim Alanları, Üretim ve Verimi (Bin Da, Bin Ton, Kg/Da).....	9
Tablo 12. Türkiye İllere Göre Arpa Üretimi (Bin Ton)	9
Tablo 13. Türkiye Arpa Tüketimi, Stok Değişimi ve Yeterlilik Derecesi (Ton, Ton,%)....	10
Tablo 14. Türkiye Arpa İthalat İhracat Miktar ve Değerleri (Ton, Bin \$).....	11
Tablo 15. Türkiye Ülkelere Göre Arpa İthalatı (Ton).....	11
Tablo 16. Türkiye Ülkelere Göre Arpa İhracatı (Ton).....	12
Tablo 17. Türkiye Arpa Fiyatları (TL/Kg).....	13
Ek Tablo 1: Önemli Üretici Ülkelerde ve Dünyada Arpa Üretimi, Kullanımı ve Ticareti (Bin Ton).....	15
Ek Tablo 2. Türkiye Arpa Serbest Piyasa Fiyatları (TL/Ton).....	18

GRAFİKLER

Grafik 1. Dünya Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi.....	2
Grafik 2. 2016/17 Dünya Arpa Üretiminde Başlıca Ülkelerin Payları (%).....	3
Grafik 3. 2016/17 Dünya Arpa Tüketiminde Başlıca Tüketici Ülkelerin Payları (%).....	5
Grafik 4. Dünya Arpa Arzı (Bin Ton).....	6
Grafik 5. Dünya Arpa Kullanımı (Bin Ton).....	6
Grafik 6. 2017 Yılı Aylık Dünya Arpa FOB Fiyatları (\$/Ton)	8
Grafik 7. Türkiye Arpa Ekim Alanları, Üretim ve Verimi.....	8
Grafik 8. 2016 Türkiye Arpa Üretiminde Önemli İllerin Payları (%).....	10
Grafik 9. Türkiye Arpa İthalatı.....	11
Grafik 10. Türkiye Arpa İhracatı.....	11

1.GİRİŞ

Arpa, buğdaygiller familyasından gelmektedir. Tek yıllık bir uzun gün bitkisi olup, değişik gün uzunluklarına da uyum sağlayabilmektedir. Soğuğa ve sıcağa karşı bir hayli dayanıklı olan arpa, çok kuru ya da çok sulak olmayan her toprakta yetiştirilebilen bir bitkidir. Arpa, fazla soğuk ve fazla sıcak olmayan, nispi nemi yüksek olan yerlerde iyi gelişir. Sıcaklığın 0 °C'nin altına düşmediği ve 18–20 °C'nin üzerine çıkmadığı, nispi nemi %70–80 olan yerler arpa için çok uygundur. Kültüre alınmış arpalar; iki sıralı arpalar (*Hordeum distichum*), altı sıralı arpalar (*Hordeum hexastichum*) olarak sınıflandırılmaktadır. Soğuk bölgelerde iki sıralı, ılıman bölgelerde ise altı sıralı arpalar yetiştirilmektedir (Anonim, 2016).

Yapısında % 9-13 ham protein, %67 kadar karbonhidrat bulunur. Yem olarak değeri mısırın %95'i kadardır. Hayvan yemi olarak kullanılan arpalarda protein oranının fazla olması gerekmektedir. Kavuzun fazla olması besleyicilik değerini düşürür. Bu nedenle, protein değeri yüksek ve kavuzca yoksul olan altı sıralı arpa, yemlik arpa olarak kullanılmaktadır. Biralık arpalarda ise protein oranının düşük olması istenmektedir (%9-10,5). Bu amaçla, bira üretimi için gerekli olan malt iki sıralı beyaz arpalardan elde edilir (Anonim, 2017).

Arpa, dünya tahıl üretimi içerisinde buğday, çeltik ve mısırdan sonra 4. sırada yer almaktadır. Türkiye'de ise buğdaydan sonra ikinci sıradadır (Anonim, 2016).

Dünya ekonomisinin olduğu kadar Türkiye ekonomisinin de temelini oluşturan tahıllar içerisinde yer alan arpanın insan beslenmesinde doğrudan kullanımı çok azdır. Hayvansal üretim faaliyetinde ise yem rasyonlarına doğrudan katılarak tüketilebilme özelliğine sahiptir. Ayrıca malt sanayinin de önemli bir ham maddesidir. Arpa, bunların yanında etanol üretiminde de özellikle AB'de az miktarda kullanılmaktadır. Dünyada üretilen arpanın yaklaşık %67'si yem amaçlı, %21'i sanayi amaçlı kullanılmaktadır. Gıda olarak kullanımı ise arpa tüketiminin %5'ini oluşturmaktadır. Türkiye'de üretilen arpanın büyük bölümü yem sanayinde kullanılırken bir kısmı doğrudan hayvan yemi olarak bir kısmı da bira sanayinde ve gıda olarak kullanılmaktadır (Anonim, 2016).

2. DÜNYADA DURUM

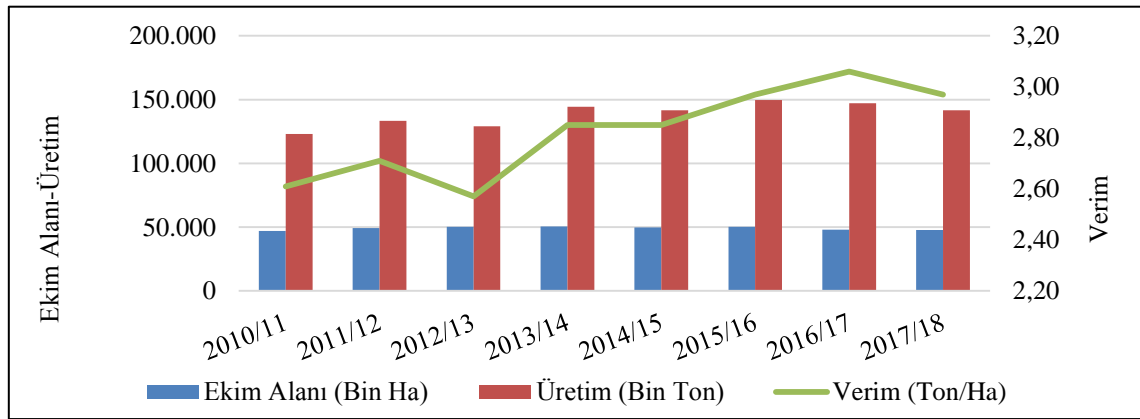
2.1. Dünya Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi

Dünya arpa ekim alanlarında ve üretimde son yıllarda azalma görülmektedir. 2015/16 üretim sezonunda dünya arpa ekim alanları 50 milyon ha olup, üretim 150 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. 2016/17 sezonunda dünya ekim alanlarının 48 milyon ha, üretimin 147 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir. Dünya toplam arpa ekim alanlarındaki %4 oranında azalışa rağmen ortalama verimdeki artışa bağlı olarak üretimin %2 oranında azalması beklenmektedir. 2017/18 sezonunda da ekim alanlarında ve üretimde azalmanın devam edeceği, ekim alanlarının 48 milyon ha, üretimin yaklaşık 142 milyon ton olacağı öngörülmektedir (Tablo 1, Grafik 1).

Tablo 1. Dünya Ekim Alanı Üretim ve Verimi

Üretim Sezonu	Ekim Alanı (Bin Ha)	Üretim (Bin Ton)	Verim (Ton/Ha)
2010/11	47.097	122.953	2,61
2011/12	49.176	133.448	2,71
2012/13	50.203	129.041	2,57
2013/14	50.615	144.303	2,85
2014/15	49.714	141.714	2,86
2015/16	50.326	149.640	2,97
2016/17 ¹	48.102	147.131	3,07
2017/18 ²	47.717	141.660	2,98

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü**Grafik 1. Dünya Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi**

Kaynak: USDA (Erişim 15.11.2017)

2016/17 verilerine göre dünyada en fazla arpa ekim alanına %26'lık pay ile AB (28) sahiptir. Bunu %17 ile Rusya %8 ile Avustralya, %7 ile Türkiye, %6 Ukrayna ve %5 ile Kanada izlemektedir. Bu ülkeler dünya arpa ekim alanlarının yaklaşık %70'ini oluşturmaktadır (Tablo 2).

Tablo 2. Dünya Arpa Ekim Alanları (Bin Ha)

Ülkeler	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
AB (28)	12.530	11.949	12.526	12.408	12.422	12.248	12.308	12.360
Rusya	4.970	7.695	7.631	8.024	8.803	8.042	7.955	7.900
Avustralya	3.681	3.718	3.644	3.814	4.078	4.108	4.035	3.900
Türkiye	3.350	3.200	3.300	3.330	3.400	3.400	3.400	3.400
Ukrayna	4.317	3.684	3.293	3.233	3.200	3.000	3.050	2.650
Kanada	2.394	2.402	2.751	2.652	2.136	2.354	2.220	2.100
Kazakistan	1.333	1.515	1.600	1.837	1.909	2.038	1.893	2.050
İran	1.580	1.580	1.625	1.635	1.575	1.300	1.300	1.400
Fas	1.920	2.026	1.893	1.967	1.585	2.064	1.208	1.800
Diğer	11.022	11.407	11.940	11.715	10.606	11.772	10.733	10.157
Dünya	47.097	49.176	50.203	50.615	49.714	50.326	48.102	47.717

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Dünya arpa üretimi, ekim alanlarının diğer ürünlere kayması sonucunda azalmasına rağmen son dört sezon üst üste uzun yıllar ortalamasının (137 milyon ton) üzerinde seyretmektedir (Anonim, 2016). 2017/18 sezonunda da üretimin bu ortalamanın üzerinde olacağı öngörülmektedir. AB, Türkiye, ABD, Arjantin ve Fas ülkelerindeki üretim düşüşünün Avustralya, Rusya, Ukrayna, Kanada ve Kazakistan ülkelerindeki üretim artışından fazla olması sebebiyle 2016/17 dünya arpa üretimi bir önceki sezona göre 2,5 milyon ton azalarak 147 milyon tona gerilemiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Dünya Arpa Üretiminde Önemli Üretici Ülkeler (Bin Ton)

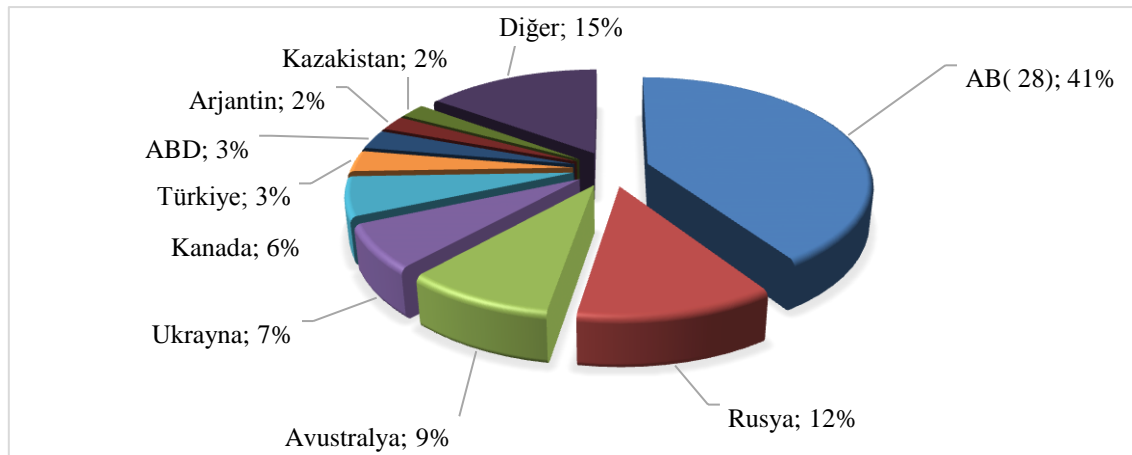
Ülkeler	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
AB(28)	53.691	51.883	54.875	59.674	60.609	62.095	59.855	58.963
Rusya	8.350	16.938	13.952	15.389	20.026	17.083	17.547	20.500
Avustralya	7.995	8.221	7.472	9.174	8.646	8.993	13.414	8.000
Ukrayna	8.484	9.098	6.935	7.561	9.450	8.751	9.900	8.700
Kanada	7.627	7.892	8.012	10.237	7.119	8.226	8.800	7.250
Türkiye	5.900	7.000	5.500	7.300	4.000	7.400	4.750	6.400
ABD	3.924	3.370	4.768	4.719	3.953	4.750	4.353	3.090
Arjantin	2.950	4.500	5.000	4.750	2.900	4.940	3.300	2.750
Kazakistan	1.313	2.593	1.500	2.539	2.412	2.675	3.231	2.700
Diğer	22.719	21.953	21.027	22.960	22.599	24.727	21.981	23.307
Dünya	122.953	133.448	129.041	144.303	141.714	149.640	147.131	141.660

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Dünya arpa üretiminin %41'ini karşılayan AB (28)'in en önemli üretici ülkeleri Fransa, Almanya, Birleşik Krallık ve İspanya'dır. Bu 4 ülke, 2016/17 döneminde toplam 36,8 milyon ton ile AB arpa üretiminin %62'sini oluşturmuştur (Anonim, 2016). Arpa üretiminde AB (28) ülkelerinden sonra en önemli üretici ülkeler %12 ile Rusya, %9 ile Avustralya, %7 ile Ukrayna, %6 ile Kanada'dır. Türkiye ise dünya arpa üretiminde %3 üretim payı ile 6. sırada yer almaktadır (Grafik 2).

Grafik 2. 2016/17 Dünya Arpa Üretiminde Başlıca Ülkelerin Payları (%)

Kaynak: USDA

Dünya arpa ortalama veriminde belirgin artış görülmektedir. 2016/17 sezonunda arpa veriminin geçen sezonun rekor seviyesini (2,97 ton/ha) aşarak hektar başına 3,06 tona ulaşması beklenmektedir (Tablo 4). En yüksek arpa veriminin başta Belçika, Almanya ve Birleşik Krallık olmak üzere AB (28) ülkelerinde gerçekleşeceği tahmin edilmektedir (Anonim, 2016).

Tablo 4. Dünya Arpa Üretiminde Önemli Üretici Ülkelerde Arpa Verimi (Ton/Ha)

Ülkeler	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
AB(28)	4,29	4,34	4,38	4,81	4,88	5,07	4,86	4,77
ABD	3,93	3,72	3,6	3,84	3,91	3,72	4,19	3,91
Kanada	3,19	3,29	2,91	3,86	3,33	3,5	3,96	3,45
Arjantin	3,93	3,88	3,33	3,74	3,22	3,95	3,79	3,77
Avustralya	2,17	2,21	2,05	2,41	2,12	2,19	3,32	2,05
Ukrayna	1,97	2,47	2,11	2,34	2,95	2,92	3,25	3,28
Rusya	1,68	2,2	1,83	1,92	2,28	2,12	2,21	2,6
Kazakistan	0,99	1,71	0,94	1,38	1,26	1,31	1,71	1,32
Türkiye	1,76	2,19	1,67	2,19	1,18	2,18	1,40	1,88
Dünya	2,61	2,71	2,57	2,85	2,85	2,97	3,06	2,97

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

2016/17 dünya arpa tüketiminin %3'lük artışla 150 milyon ton olacağı beklenmektedir (Tablo 5). Bu sezonda yemlik arpa kullanımının, karma yem üretiminde arzı bol olan mısır ve buğday paylarının artmasına bağlı olarak azalacağı tahmin edilmektedir (Anonim, 2016). 2017/18 sezonunda ise arpa tüketiminin %2'lik azalmayla beraber 147 milyon ton civarında olacağı öngörülmektedir (Tablo 5). Uzak Doğu Asya'sı ve Sahra Altı Afrika'sındaki bira endüstrisinin yüksek talebinden ötürü 2017/18 sezonunda da endüstriyel tüketimin artacağı, ulaşılabilir alternatif çok olduğundan, yemlik arpa tüketiminin düşmesi beklenmektedir. Yıllık düşüş ile birlikte, yem talebinin hala 5 yıl ortalamasının üzerinde olması beklenmektedir (Anonim, 2017a).

Tablo 5. Dünya Arpa Tüketiminde Başlıca Tüketici Ülkeler (Bin Ton)

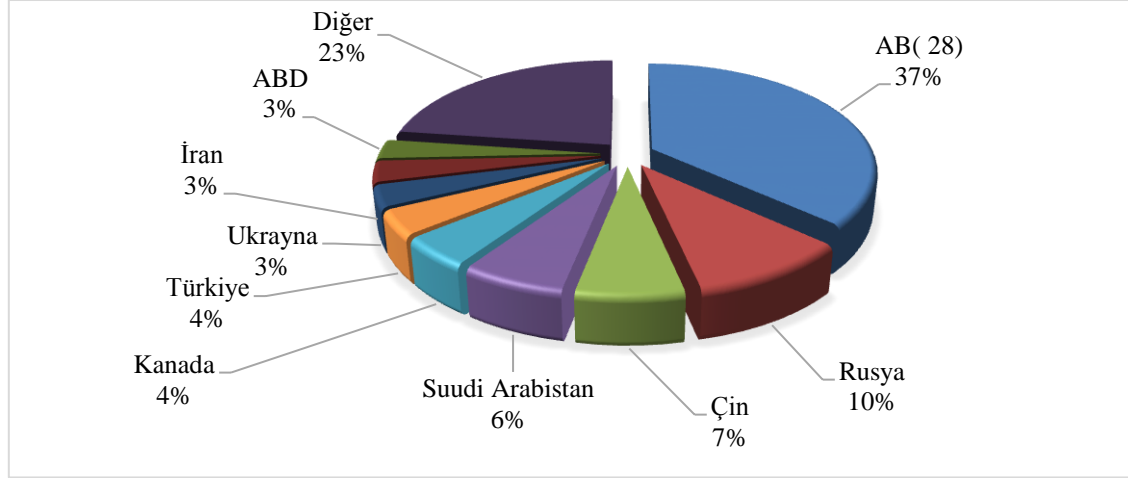
Ülkeler	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
AB (28)	56.610	51.200	51.000	53.400	50.937	51.375	55.000	53.600
Rusya	9.500	14.400	12.200	12.700	14.100	13.700	14.700	15.400
Çin	4.050	3.800	4.000	6.300	11.600	7.900	9.800	8.900
Suudi Arabistan	6.325	7.225	8.325	8.625	8.525	10.225	9.525	9.825
Kanada	7.464	6.916	6.811	7.718	6.471	6.968	6.785	6.700
Türkiye	6.000	6.750	6.200	6.950	5.350	6.900	5.600	5.900
Ukrayna	5.700	6.600	3.800	5.100	5.500	4.300	4.900	4.400
İran	3.900	4.100	4.300	4.500	4.600	5.000	4.800	4.600
ABD	4.536	4.170	4.638	4.775	4.235	4.408	4.375	4.290
Avustralya	4.200	3.300	3.000	2.800	3.000	3.300	3.500	3.000
Diğer	25.709	27.144	26.223	28.204	28.829	31.445	30.636	30.323
Dünya	133.994	135.605	130.497	141.072	143.147	145.521	149.621	146.938

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Dünya arpa tüketiminde ilk sırada %46'lık pay ile AB (28) ülkeleri yer almaktadır. Bu ülkeleri %12 ile Rusya, %8 ile Çin ve Suudi Arabistan, %6 ile Kanada takip etmektedir. Türkiye ise dünya arpa tüketiminde %5'lik pay ile 6. sırada yer almaktadır (Grafik 3).

Grafik 3. 2016/17 Dünya Arpa Tüketiminde Başlıca Tüketici Ülkelerin Payları (%)

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

2.2. Dünya Arpa Arz ve Kullanımı

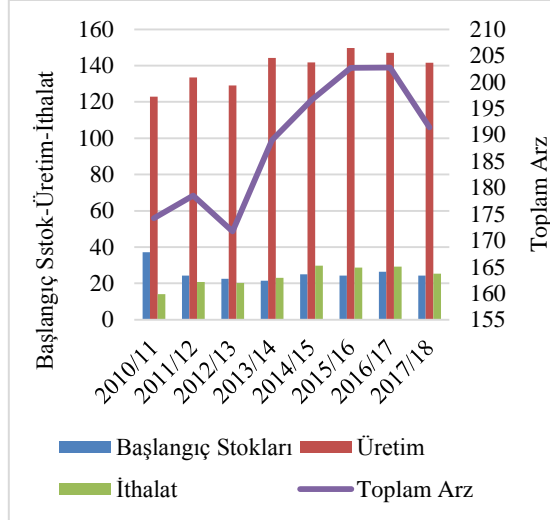
Yüksek devir stokları ile birlikte 2016/17 dünya arpa arzının son 10 yılın ortalamasının üzerinde olacağı tahmin edilmektedir (Anonim, 2016). Aynı dönemde ihracatın azalmasına rağmen iç tüketimin artmasıyla, dünya arpa kapanış stoklarının azalarak 24 milyon ton civarında olması beklenmektedir. 2017/18 döneminde ise dünya arpa arzında azalma olacağı, dünya stoklarının 19 milyon ton civarına düşeceği öngörülmektedir (Tablo 6, Grafik 4-5).

Tablo 6. Dünya Arpa Arz ve Kullanımı (Bin Ton)

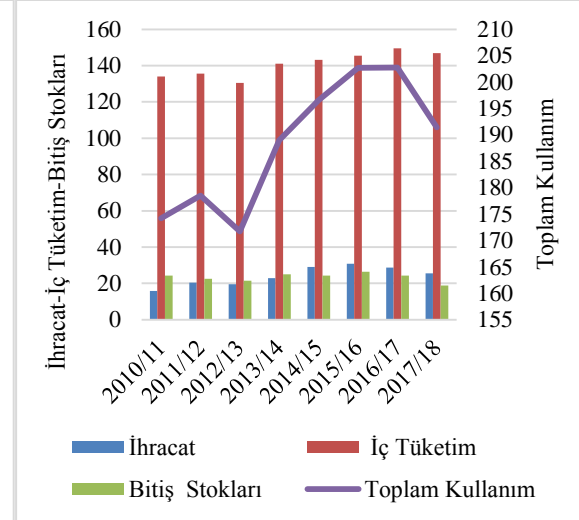
	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
ARZ								
Başlangıç Stokla:	37.165	24.305	22.490	21.584	24.979	24.374	26.433	24.328
Üretim	122.953	133.448	129.041	144.303	141.714	149.640	147.131	141.660
İthalat	14.097	20.736	20.184	23.103	29.859	28.719	29.199	25.413
Toplam Arz	174.215	178.489	171.715	188.990	196.552	202.733	202.763	191.401
KULLANIM								
İhracat	15.916	20.394	19.634	22.939	29.031	30.779	28.814	25.614
İç Tüketim	133.994	135.605	130.497	141.072	143.147	145.521	149.621	146.938
Bitiş Stokları	24.305	22.490	21.584	24.979	24.374	26.433	24.328	18.849
Toplam Kullanım	174.215	178.489	171.715	188.990	196.552	202.733	202.763	191.401

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Grafik 4. Dünya Arpa Arzı (Milyon Ton)

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

Grafik 5. Dünya Arpa Kullanımı (Milyon Ton)

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

2.3. Dünya Arpa Ticareti

2.3.1. Dünya Arpa İthalatı

2016/17 sezonuna göre dünyada arpa ithal eden ülkeler arasında ilk sırada %33'lük pay ile Suudi Arabistan yer almaktadır. Çin ise %28 ile ikinci sırada yer almaktadır. Bu iki ülke dünya arpa ithalatının %61'ini gerçekleştirmektedir. 2016/17 sezonunda dünya arpa ithalatının %2 oranında artarak 29 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir. 2017/18 sezonunda ise dünya arpa ithalatının azalacağı, 25 milyon ton civarında olacağı öngörülmektedir (Tablo 7). Bu değişim çoğunlukla, Suudi Arabistan'ın alternatiflere geçerek arpa alımını azaltma niyetinden kaynaklanmaktadır (Anonim, 2017a).

Tablo 7. Dünya Arpa İthalatı ve Başlıca İthalatçı Ülkeler (Bin Ton)

Ülkeler	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
Suudi Arabistan	5.500	8.700	8.500	9.000	8.200	11.200	9.500	8.500
Çin	1.656	2.541	2.183	4.891	9.859	5.869	8.104	6.500
İran	400	1.200	1.600	900	2.200	1.700	1.500	1.300
Libya	179	183	573	681	1.001	1.324	1.425	1.300
Japonya	1.359	1.257	1.356	1.294	1.097	1.155	1.197	1.100
Ürdün	566	622	759	1.009	891	796	786	700
Brezilya	324	324	384	318	484	547	700	550
Ürdün	89	672	259	511	876	859	636	700
Tunus	518	193	546	646	483	561	584	600
Fas	194	558	114	387	396	822	479	500
Diğer	3.312	4.486	3.910	3.466	4.372	3.886	4.288	3.663
Dünya	14.097	20.736	20.184	23.103	29.859	28.719	29.199	25.413

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

2.3.2. Dünya Arpa İhracatı

2016/17 sezonuna göre dünya arpa ihraç eden ülkeler arasında ilk sırada %33'lük pay ile Avustralya yer almaktadır. Bu ülkeyi %20 ile AB(28), %19 ile Ukrayna, %10 ile Rusya takip etmektedir. 2016/17 dünya arpa ihracatının %6 azalarak 29 milyon ton civarında olacağı tahmin edilmektedir. Üretimdeki yüksek artışın etkisiyle Avustralya'da arpa ihracatında geçen yıla göre 4 milyon ton artış, AB (28) ülkelerinde ise 5 milyon ton azalma beklenmektedir. Dünya arpa ihracatındaki azalmanın 2017/18 sezonunda da devam edeceği öngörülmektedir (Tablo 8).

Tablo 8. Dünya Arpa İhracatı ve Başlıca İhracatçı Ülkeler (Bin Ton)

Ülkeler	2010/11	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17 ¹	2017/18 ²
Avustralya	4.664	5.377	4.484	6.217	5.219	5.744	9.500	5.800
AB(28)	4.873	3.008	4.966	5.741	9.547	10.786	5.669	6.200
Ukrayna	2.794	2.463	2.134	2.476	4.456	4.412	5.354	4.600
Rusya	267	3.544	2.237	2.709	5.336	4.241	2.949	4.800
Arjantin	1.614	3.616	3.581	2.891	1.552	3.077	2.700	1.600
Kanada	1.207	1.299	1.432	1.561	1.517	1.193	1.507	1.500
Kazakistan	233	704	168	499	498	815	753	600
Uruguay	0	0	107	34	43	42	120	70
Moldova	15	5	14	11	62	65	103	75
ABD	165	193	193	311	311	235	95	109
Diğer	84	185	318	489	490	169	64	260
Dünya	15.916	20.394	19.634	22.939	29.031	30.779	28.814	25.614

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

2.4. Dünya Arpa Fiyatları

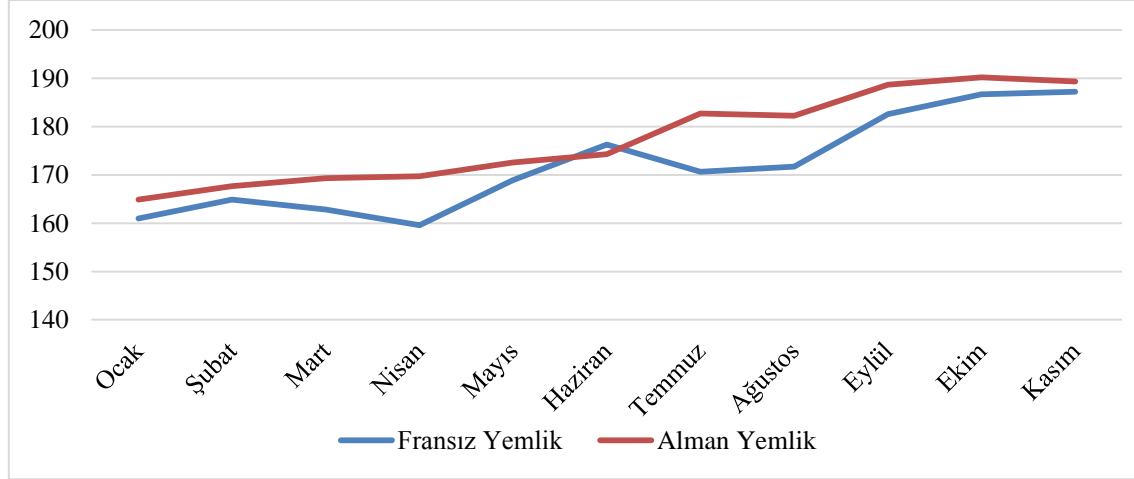
Fransız yemlik arpa fob fiyatları 2015 yılında 192 \$/ton iken 2016 yılında %17 azalarak 160 \$/ton olmuştur. Fiyatlar 2017 yılında ocak ayından itibaren 160 \$/ton civarında, haziran ayından itibaren 170 \$/ton civarında, eylül ayından itibaren 180 \$/ton civarında seyretmiştir. Kasım ayında ise 187 \$/ton olmuştur. Alman yemlik arpa fob fiyatları incelendiğinde fiyatların 2015 yılında 190 \$/ton olduğu, 2016 yılında %14 azalarak 164 \$/ton olduğu görülmüştür. Alman arpa fob fiyatları 2017 yılında ocak ayından itibaren 165 \$/ton seviyesinde, nisan ayından itibaren 170 \$/ton seviyesinde, temmuz ayından itibaren 180 \$/ton seviyesinde seyretmiştir. Kasım ayında ise 189 \$/ton olmuştur (Tablo 9, Grafik 6).

Tablo 9. Dünya Arpa FOB Fiyatları (\$/Ton)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Fransız Yemlik	194	276	290	265	224	192	160	172
Alman Yemlik	198	280	298	272	232	190	164	177

Kaynak: IGC (Aktarım TMO)

* 2017 Yılı fiyatları ocak-kasım ayı ortalamasıdır.

Grafik 6. 2017 Yılı Aylık Dünya Arpa FOB Fiyatları (\$/Ton)

Kaynak: IGC (Aktarım TMO)

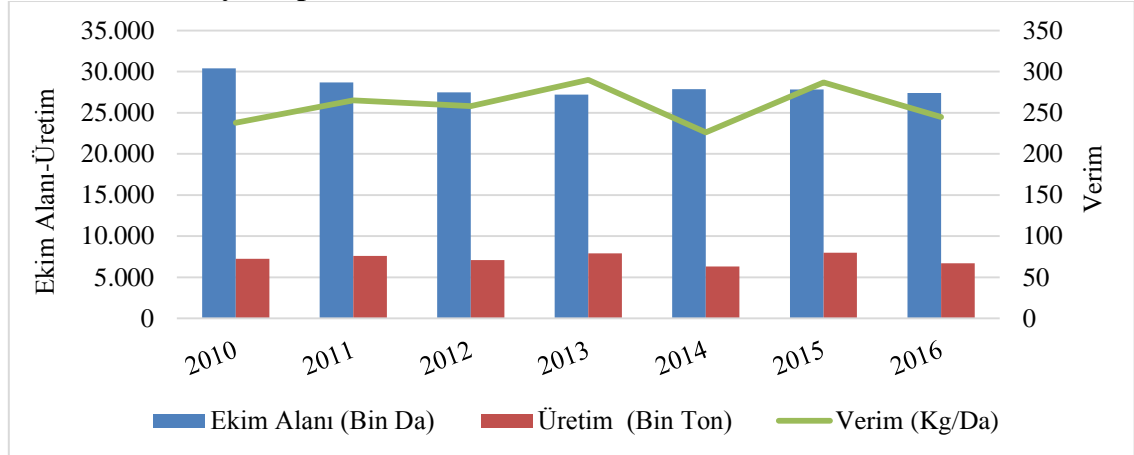
3.TÜRKİYE'DE DURUM**3.1.Türkiye Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi**

Türkiye’de her bölgede üretimi yapılan arpa, tarla ürünleri içerisinde ekim alanı ve üretim miktarı bakımından buğdaydan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Son 7 yıla bakıldığında arpa ekim alanlarının 27,2-30,4 milyon dekar arasında, üretiminin 6,3-8 milyon ton arasında değiştiği görülmektedir. Verim ise 238-290 kg/da arasında gerçekleşmiştir (Tablo 10, Grafik 7).

Tablo 10. Türkiye Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi

Yıllar	Ekim Alanı (Bin Da)	Üretim (Bin Ton)	Verim (Kg/Da)
2010	30.400	7.250	238
2011	28.688	7.600	265
2012	27.488	7.100	258
2013	27.205	7.900	290
2014	27.873	6.300	226
2015	27.836	8.000	287
2016	27.401	6.700	245

Kaynak: TÜİK (Erişim:08.11.2017)

Grafik 7. Türkiye Arpa Ekim Alanları, Üretim ve Verimi

Kaynak TÜİK (Erişim: 08.11.2017)

2016 yılında Türkiye arpa üretiminin %94'ü diğer arpa, %6'sı maltlık arpa üretimi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılına göre maltlık arpanın üretiminde %37 oranında azalma görülürken diğer arpanın üretimi %14 azalmıştır (Tablo11).

Tablo 11. Türkiye Maltlık ve Diğer Arpa Ekim Alanı, Üretim ve Verimi

Yıllar	Maltlık Arpa			Diğer Arpa		
	Ekim Alanı (Bin Da)	Üretim (Bin Ton)	Verim (Kg/Da)	Ekim Alanı (Bin Da)	Üretim (Bin Ton)	Verim (Kg/Da)
2010	2.403	600	250	27.997	6.650	238
2011	2.167	630	291	26.522	6.970	263
2012	1.944	590	303	25.543	6.510	255
2013	1.785	560	314	25.421	7.340	289
2014	1.797	481	268	26.076	5.819	223
2015	1.806	620	343	26.029	7.380	284
2016	1.421	390	274	25.980	6.310	243

Kaynak TÜİK (Erişim: 08.11.2017)

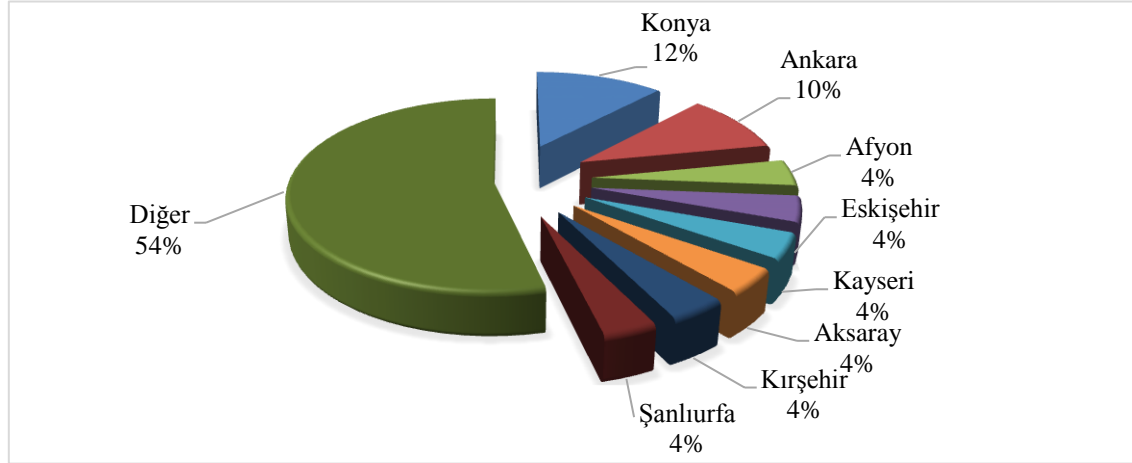
Türkiye arpa üretimi 2015 yılında 8 milyon ton iken 2016 yılında %16 azalma ile 6,7 milyon ton olarak gerçekleşmiştir (Tablo 12). TÜİK ikinci bitkisel üretim tahminlerine göre 2017 yılı arpa üretiminin %9 oranında artarak 7,3 milyon ton olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 12. Türkiye İllere Göre Arpa Üretimi (Bin Ton)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Konya	654	929	707	838	733	973	809
Ankara	706	687	551	684	460	689	665
Afyon	414	331	275	336	276	348	294
Eskişehir	281	246	265	322	180	261	287
Kayseri	289	304	301	343	304	292	280
Aksaray	226	226	228	262	157	328	270
Kırşehir	374	335	284	276	211	269	262
Şanlıurfa	486	449	581	613	335	589	243
Adıyaman	147	179	190	182	212	222	208
Çorum	257	259	194	201	156	200	204
Sivas	102	130	108	169	132	219	179
Diğer	3.313	3.524	3.415	3.674	3.145	3.610	2.999
Türkiye	7.250	7.600	7.100	7.900	6.300	8.000	6.700

Kaynak: TÜİK (Erişim: 08.11.2017)

Arpa Türkiye'nin tüm bölgelerinde yetiştirilmekle birlikte, 2016 yılı TÜİK verilerine göre en fazla arpa üretimi %24 ile Batı Anadolu, 21 ile Orta Anadolu, %13 ile Ege, %11 ile Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yapılmaktadır. Konya ve Ankara illeri arpa üretiminde en önemli illerdir. Bu iki il Türkiye arpa üretiminin %22'sini gerçekleştirmektedir (Grafik 8).

Grafik 8. 2016 Türkiye Arpa Üretiminde Önemli İllerin Payları (%)

Kaynak: TÜİK (Erişim: 08.11.2017)

3.2. Türkiye Arpa Tüketimi, Stok Değişimi ve Yeterlilik Derecesi

2015/16 piyasa yılında Türkiye arpa üretiminin %85'i yemlik %3'ü endüstriyel, %1' i gıda olarak kullanılmıştır. Aynı sezonda kişi başına tüketim 1 kg'dır. 2014/15 piyasa yılında %80 olan arpa yeterlilik derecesi 2015/16 piyasa yılında %106,5 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 13).

Tablo 13. Türkiye Arpa Tüketimi, Stok Değişimi ve Yeterlilik Derecesi

Piyasa Yılı	Yurt İçi Kullanım (Ton)	Gıda Olarak Tüketim (Ton)	Tohumluk Kullanım (Ton)	Yemlik Kullanım (Ton)	Endüstriyel Kullanım (Ton)	Kayıplar (Ton)	Stok Değişimi (Ton)	Kişi Başına Tüketim (Kg)	Yeterlilik Derecesi (%)
2010/11	6.510.144	68.150	608.000	5.440.443	223.176	170.375	319.055	0,9	104,7
2011/12	7.035.510	71.440	573.767	5.994.934	216.769	178.600	18.028	1,0	101,5
2012/13	7.270.250	66.740	549.753	6.243.686	243.221	166.850	-306.770	0,9	91,8
2013/14	7.366.711	74.260	544.102	6.320.378	242.321	185.650	219.592	1,0	100,8
2014/15	7.346.939	59.220	557.459	6.338.174	244.036	148.050	-628.223	0,8	80,6
2015/16	7.063.919	75.200	556.717	6.007.407	236.595	188.000	542.301	1,0	106,5

Kaynak: TÜİK (Erişim: 08.11.2017)

3.3. Türkiye Arpa Ticareti

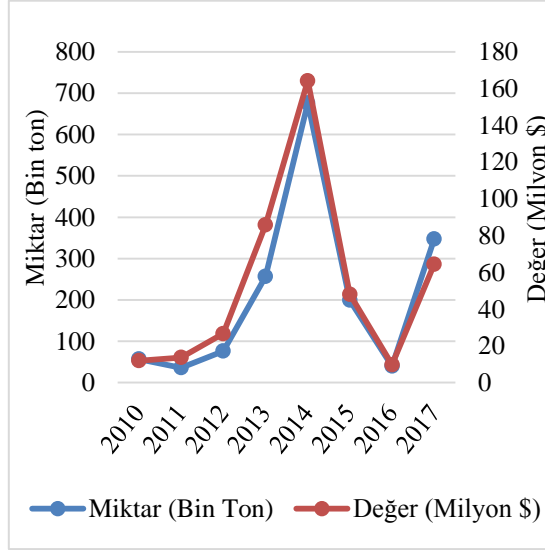
Türkiye'de arpa ithalat miktarı; üretime, yurt içi kullanım miktarına ve gelişen yem sanayinin ham madde ihtiyacını karşılamasına bağlı olarak yıllar itibariyle değişiklik göstermektedir (Anonim, 2016). 2015 yılı arpa ithalat miktarı yaklaşık 200 bin ton iken 2016 yılında yaklaşık % 80 oranında gerileyerek 40 bin ton olmuştur. 2017 yılında Türkiye ithalat miktarı 300 bin tonu yemlik olmak üzere 348 bin ton civarında olması beklenmektedir. 2010 yılında 500 bin ton, 2012 yılında ise 101 bin ton arpa ihracatı gerçekleşmiştir. 2012 yılından itibaren arpa ihracatında düşüş görülmektedir. 2016 yılında 6 bin ton olan ihracatımızın 2017 yılında 9 bin ton civarında olacağı tahmin edilmektedir (Tablo14, Grafik 9-10).

Tablo 14. Türkiye Arpa İthalat İhracat Miktar ve Değerleri

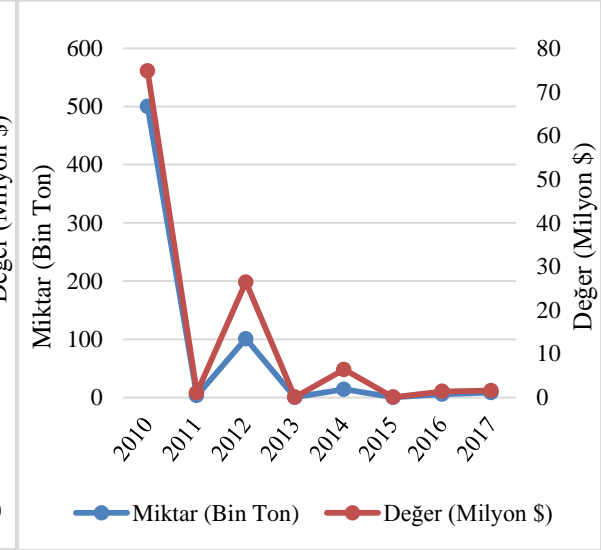
Yıllar	İthalat		İhracat	
	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)	Miktar (Ton)	Değer (Bin \$)
2010	57.076	11.933	500.136	74.816
2011	36.132	13.693	3.221	1.047
2012	76.319	26.706	100.771	26.415
2013	256.812	85.782	110	54
2014	675.994	164.189	13.998	6.412
2015	199.597	48.081	134	55
2016	39.994	9.807	5.573	1.399
2017*	347.793	64.484	8.594	1.581

Kaynak: TÜİK (Erişim: 04.12.2017)

* 2017 yılı verileri geçicidir.

Grafik 9. Türkiye Arpa İthalatı

Kaynak: TÜİK (Erişim: 04.12.2017)

Grafik 10. Türkiye Arpa İhracatı

Kaynak: TÜİK (Erişim: 04.12.2017)

Ülkelere göre arpa ithalatına bakıldığında 2016 yılında ithalatın en fazla yapıldığı ülkelerin %57 ile Danimarka %43 ile Fransa olduğu görülmektedir. 2017 yılında ise en fazla ithalat yaptığımız ülkeler %35 ile Rusya, %33 ile Ukrayna, %14 ile Macaristan'dır (Tablo 15).

Tablo 15. Türkiye Ülkelere Göre Arpa İthalatı (Ton)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Rusya	0	11	2.882	29.902	205.294	25.000	0	122.623
Ukrayna	2.500	475	3.686	20.609	354.386	49.870	0	114.104
Macaristan	0	0	0	1	6	53.297	0	50.187
Danimarka	0	0	21.545	0	0	21.371	22.909	24.813
İsveç	0	0	15.696	0	6.000	12.374	0	14.504
Moldova	0	0	780	6.866	6.208	4.952	0	12.847
Fransa	51.793	35.580	27.830	149.404	34.730	11.089	17.027	8.352
Bulgaristan	5	3	0	12	27	22	0	189
Hırvatistan	20	20	20	15	6	33	16	38
Avusturya	1	2	0	1	2	11	25	14
Romanya	0	0	0	66	49.302	21.561	0	0
Diğer	2.757	41	3.881	49.936	20.033	18	17	122
Türkiye	57.076	36.132	76.319	256.812	675.994	199.597	39.994	347.793

Kaynak: TÜİK (Erişim: 04.12.2017)

* 2017 yılı verileri geçicidir.

2010 yılında Türkiye'nin en fazla arpa ihracatını gerçekleştirdiği ülke %85'lik pay ile Suudi Arabistan olmuştur. 2012 yılında ise en fazla arpa ihracatı Fas ile Lübnan'a yapılmıştır. 2016 ve 2017 yıllarında ihracatın tamamına yakın bir kısmı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne yapılmıştır (Tablo16).

Tablo 16. Türkiye Ükelere Göre Arpa İhracatı (Ton)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*
Kuzey Kıbrıs Türk Cum.	10.500	0	0	2	9.174	50	5.571	8.545
Azerbaycan	106	339	32	20	34	34	0	48
Irak	231	2.000	0	0	4.767	0	2	0
Fas	0	0	64.000	0	0	0	0	0
Güney Kıbrıs	0	0	9.693	0	0	0	0	0
Lübnan	5.200	0	27.000	0	0	0	0	0
Suriye	46.000	0	0	0	0	50	0	0
Suudi Arabistan	427.570	0	0	0	0	0	0	0
Diğer	10.529	882	46	88	23	0	0	1
Türkiye	500.136	3.221	100.771	110	13.998	134	5.573	8.594

Kaynak: TÜİK (Erişim: 04.12.2017)

* 2017 yılı verileri geçicidir.

3.4. Türkiye Arpa Fiyatları

Türkiye arpa üretici fiyatlarına bakıldığında, arpa fiyatının 2016 yılında 2010 yılına göre %68 oranında artarak 0,67 TL/Kg'a ulaştığı görülmektedir. 2017 yılı ocak ayında 0,71 TL/Kg olan arpa üretici fiyatları ekim ayında %11 artışla 0,79 TL/Kg'a yükselmiştir. TMO alım fiyatları 2010 yılında 0,42 TL/Kg, 2011 yılında 0,46 TL/Kg, 2013 yılında 0,54 TL/Kg, 2015 yılında 0,65 TL/Kg olarak gerçekleşmiştir. 2012, 2014, 2016 ve 2017 yıllarında TMO arpa alım fiyatları açıklanmamıştır. Borsa fiyatlarına bakıldığında 2015 yılında 0,60 TL/Kg olan arpa fiyatları %14 artarak 2016 yılında 0,73 TL/Kg olmuştur. Serbest piyasa fiyatları ise 2015 yılında 0,62 TL/Kg olarak gerçekleşmiş, 2016 yılında ise %16 artışla 0,72 TL/Kg olmuştur. 2017 yılı aylık fiyatlar incelendiğinde borsa ve serbest piyasa fiyatlarının arpa piyasa sezonunun son ayları olan Nisan ve Mayıs aylarında yükselişe geçtiği görülmektedir (Tablo 17). Bunun nedeninin sezon içerisinde piyasada stokların azalması ve akabinde yem hammaddesine olan talebin artması olduğu söylenebilir.

Tablo 17. Türkiye Arpa Fiyatları (TL/Kg)

	Üretici Fiyatı ¹	TMO Alım Fiyatı	Borsa Fiyatı ²	Serbest Piyasa Fiyatları ³
2010	0,40		0,42	0,40
2011	0,48		0,46	0,48
2012	0,56		-	0,59
2013	0,62		0,54	0,60
2014	0,62		-	0,70
2015	0,64		0,65	0,64
2016	0,67		-	0,73
2017/11	0,76		-	0,86
2017 Ocak	0,71			0,87
2017 Şubat	0,73			0,84
2017 Mart	0,74			0,92
2017 Nisan	0,75			1,01
2017 Mayıs	0,77			1,07
2017 Haziran	0,78			0,90
2017 Temmuz	0,77			0,85
2017 Ağustos	0,79			0,84
2017 Eylül	0,79			0,83
2017 Ekim	0,79			0,84
2017 Kasım	-			0,87

Kaynak: TÜİK, TMO, Konya Ticaret Borsası

¹ Üretici fiyatları TÜİK verileridir.

² Borsa fiyatlarına ait 2010, 2011 yıllarındaki veriler Konya Ticaret Borsası, 2012 ve sonrası veriler ise Eskişehir, Konya, Polatlı, Çorum Borsalarına ait TMO verileridir.

³ Serbest Piyasa fiyatlarına ait 2010, 2011 yıllarındaki veriler TÜİK, 2012 ve sonrası veriler ise TMO verileridir.

4. GENEL DEĞERLENDİRME

Genel olarak hayvan beslenmesi, malt yapımı ve az da olsa insan gıdası olarak tüketilen arpa, dünya yüzeyinde ağırlıklı olarak yarı kurak ve yarı nemli alanlarda, çok farklı enlem ve boylamlarda tarımı yapılan bir tahıl cinsidir. AB ve ABD gibi gelişmiş ülkelerde öncelikli olarak malt yapımı için tarımı yapılırken, gelişmekte olan ülkelere doğru gidildikçe hayvan yemi ve insan beslenmesinde kullanılmaktadır (Anonim, 2015).

Dünyada yaygın olarak tarımı yapılan tahıl türleri arasında dördüncü sırada yer alan arpa Türkiye’de ekmeklik buğdaydan sonra en çok yetiştiriciliği yapılan tahıl türüdür. Dünya’da arpanın son 10 yıllık verileri incelendiğinde; USDA verilerine göre 2007/08 sezonunda 55,7 milyon ha olan dünya ekim alanlarının 2015/16 sezonunda %9,6 azalma göstererek 50 milyon ha’ya gerilediği görülmektedir. 2017/18 sezonunda da dünya arpa ekim alanlarındaki azalmanın devam edeceği öngörülmektedir. Dünya ekim alanlarındaki düşüşün üretimde fazla hissedilmemesinde, birim alandan elde edilen verim artışının etkili olduğunu söylenebilir.

Genelde yarı kurak ve yarı nemli üretimi yapılan bu tahıl cinsinde birim alan veriminde sağlanan bu artış daha çok gelişmiş ülkelerdeki yoğun ıslah programlarında sağlanan genetik ilerlemenin üretime yansımaları ve çeşitlerin yüksek verim potansiyellerini ortaya çıkaracak yetiştirme tekniklerinin yaygın olarak uygulanmasından ileri gelmektedir (Anonim, 2015).

2016/17 üretim sezonu USDA verilerine göre dünya arpa üretiminde ve tüketiminde ilk sırada AB (28) ülkeleri yer almaktadır. Dünya arpa ithal eden ülkeler arasında ilk sırada Suudi Arabistan, ihraç eden ülkeler arasında ilk sırada Avustralya yer almaktadır. Türkiye ise dünyada en fazla arpa ekim alanlarına sahip ülkeler arasında 4. sırada, arpa üreten ülkeler arasında 6. sırada yer almaktadır.

Türkiye’de arpa veriminin düşük olmasının temel nedenleri arasında arpa tarımının çoğunlukla kuru şartlarda yapılması, yetiştiriciliğinin büyük bir bölümünün yapıldığı İç Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri’nde sık sık kuraklık riskinin yaşanması ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi dışında kalan İç ve Doğu Anadolu Bölgeleri’nde ise ayrıca kimi yıllar aşırı soğuk ve kar örtüsüz kış şartlarının yaşanması sayılabilir (Anonim, 2015).

Üretim ve verimin artırılması için yetiştirme tekniği metotları, arazi ıslahı, sulama, mekanizasyon, gübreleme, tarımsal mücadele tekniklerinin uygulanmasıyla birlikte bölgeye uyumlu kaliteli tohum çeşitlerinin kullanılması gerekmektedir. Türkiye koşullarında kalitesi yüksek hem yemlik hem de maltlık arpa için öncelikli olarak yapılacak iş ürünün fiziksel kalitesini yükseltmekten geçmektedir (İlgün vd, 2016).

Sertifikalı tohumluk, verimliliğin ve üretimin artırılmasında, üretim maliyetinin düşürülmesinde tarım sektörünün en temel ve en önemli girdisidir. Sertifikalı tohumluğun verimi artırmadaki payı buğday ve arpa gibi kendine döllen bitkilerde %20-30 seviyesindedir. Bunun için sertifikalı tohumluk kullanım oranının artırılması gerekmektedir (İlgün vd, 2016).

Sertifikalı tohumluk kullanımının artışına paralel olarak her bölge için önerilen yemlik ve maltlık yeni arpa çeşitlerinin bölgesel düzeyde yaygınlaştırılmasına dikkat edilmelidir. Bu sayede çeşitlerin genetik potansiyellerinin üretime yansıtılması ile verim ve çeşit kalitesinden dolayı ürün kalitesinde önemli bir artış sağlanabilecektir (Anonim, 2015).

Ek Tablo 1. Önemli Üretici Ülkelerde ve Dünyada Arpa Üretimi, Kullanımı ve Ticareti (Bin Ton)

	Başlangıç Stokları	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılım
AB(28)								
2010/2011	15.552	53.691	178	69.421	4.873	56.610	7.938	69.421
2011/2012	7.938	51.883	456	60.277	3.008	51.200	6.069	60.277
2012/2013	6.069	54.875	66	61.010	4.966	51.000	5.044	61.010
2013/2014	5.044	59.674	44	64.762	5.741	53.400	5.621	64.762
2014/2015	5.621	60.609	88	66.318	9.547	50.937	5.834	66.318
2015/2016	5.834	62.095	292	68.221	10.786	51.375	6.060	68.221
2016/2017	6.060	59.855	398	66.313	5.669	55.000	5.644	66.313
2017/2018	5.644	58.963	400	65.007	6.200	53.600	5.207	65.007
Rusya								
2010/2011	2.420	8.350	372	11.142	267	9.500	1.375	11.142
2011/2012	1.375	16.938	460	18.773	3.544	14.400	829	18.773
2012/2013	829	13.952	330	15.111	2.237	12.200	674	15.111
2013/2014	674	15.389	226	16.289	2.709	12.700	880	16.289
2014/2015	880	20.026	52	20.958	5.336	14.100	1.522	20.958
2015/2016	1.522	17.083	77	18.682	4.241	13.700	741	18.682
2016/2017	741	17.547	214	18.502	2.949	14.700	853	18.502
2017/2018	853	20.500	50	21.403	4.800	15.400	1.203	21.403
Avustralya								
2010/2011	1.873	7.995	0	9.868	4.664	4.200	1.004	9.868
2011/2012	1.004	8.221	0	9.225	5.377	3.300	548	9.225
2012/2013	548	7.472	0	8.020	4.484	3.000	536	8.020
2013/2014	536	9.174	0	9.710	6.217	2.800	693	9.710
2014/2015	693	8.646	0	9.339	5.219	3.000	1.120	9.339
2015/2016	1.120	8.993	0	10.113	5.744	3.300	1.069	10.113
2016/2017	1.069	13.414	0	14.483	9.500	3.500	1.483	14.483
2017/2018	1.483	8.000	0	9.483	5.800	3.000	683	9.483

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Ek Tablo 1. (Devam) Önemli Üretici Ülkelerde ve Dünyada Arpa Üretimi, Kullanımı ve Ticareti (Bin Ton)

	Başlangıç Stokları	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılım
Ukrayna								
2010/2011	967	8.484	37	9.488	2.794	5.700	994	9.488
2011/2012	994	9.098	42	10.134	2.463	6.600	1.071	10.134
2012/2013	1.071	6.935	0	8.006	2.134	3.800	2.072	8.006
2013/2014	2.072	7.561	14	9.647	2.476	5.100	2.071	9.647
2014/2015	2.071	9.450	0	11.521	4.456	5.500	1.565	11.521
2015/2016	1.565	8.751	5	10.321	4.412	4.300	1.609	10.321
2016/2017	1.609	9.900	8	11.517	5.354	4.900	1.263	11.517
2017/2018	1.263	8.700	5	9.968	4.600	4.400	968	9.968
Kanada								
2010/2011	2.502	7.627	44	10.173	1.207	7.464	1.502	10.173
2011/2012	1.502	7.892	16	9.410	1.299	6.916	1.195	9.410
2012/2013	1.195	8.012	19	9.226	1.432	6.811	983	9.226
2013/2014	983	10.237	9	11.229	1.561	7.718	1.950	11.229
2014/2015	1.950	7.119	136	9.205	1.517	6.471	1.217	9.205
2015/2016	1.217	8.226	161	9.604	1.193	6.968	1.443	9.604
2016/2017	1.443	8.800	64	10.307	1.507	6.785	2.015	10.307
2017/2018	2.015	7.250	50	9.315	1.500	6.700	1.115	9.315
Türkiye								
2010/2011	790	5.900	57	6.747	23	6.000	724	6.747
2011/2012	724	7.000	39	7.763	103	6.750	910	7.763
2012/2013	910	5.500	259	6.669	0	6.200	469	6.669
2013/2014	469	7.300	86	7.855	6	6.950	899	7.855
2014/2015	899	4.000	792	5.691	9	5.350	332	5.691
2015/2016	332	7.400	129	7.861	0	6.900	961	7.861
2016/2017	961	4.750	270	5.981	20	5.600	361	5.981
2017/2018	361	6.400	50	6.811	150	5.900	761	6.811

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Ek Tablo 1. (Devam) Önemli Üretici Ülkelerde ve Dünyada Arpa Üretimi, Kullanımı ve Ticareti (Bin Ton)

	Başlangıç Stokları	Üretim	İthalat	Toplam Arz	İhracat	İç tüketim	Bitiş Stokları	Toplam Dağılım
ABD								
2010/2011	2.515	3.924	207	6.646	165	4.536	1.945	6.646
2011/2012	1.945	3.370	354	5.669	193	4.170	1.306	5.669
2012/2013	1.306	4.768	507	6.581	193	4.638	1.750	6.581
2013/2014	1.750	4.719	408	6.877	311	4.775	1.791	6.877
2014/2015	1.791	3.953	513	6.257	311	4.235	1.711	6.257
2015/2016	1.711	4.750	405	6.866	235	4.408	2.223	6.866
2016/2017	2.223	4.353	210	6.786	95	4.375	2.316	6.786
2017/2018	2.316	3.090	327	5.733	109	4.290	1.334	5.733
Arjantin								
2010/2011	329	2.950	0	3.279	1.614	1.135	530	3.279
2011/2012	530	4.500	0	5.030	3.616	1.200	214	5.030
2012/2013	214	5.000	0	5.214	3.581	1.300	333	5.214
2013/2014	333	4.750	0	5.083	2.891	1.700	492	5.083
2014/2015	492	2.900	0	3.392	1.552	1.500	340	3.392
2015/2016	340	4.940	0	5.280	3.077	1.500	703	5.280
2016/2017	703	3.300	0	4.003	2.700	1.100	203	4.003
2017/2018	203	2.750	0	2.953	1.600	1.200	153	2.953
Kazakistan								
2010/2011	464	1.313	51	1.828	233	1.475	120	1.828
2011/2012	120	2.593	7	2.720	704	1.825	191	2.720
2012/2013	191	1.500	9	1.700	168	1.375	157	1.700
2013/2014	157	2.539	0	2.696	499	1.900	297	2.696
2014/2015	297	2.412	41	2.750	498	2.000	252	2.750
2015/2016	252	2.675	4	2.931	815	2.000	116	2.931
2016/2017	116	3.231	2	3.349	753	2.250	346	3.349
2017/2018	346	2.700	10	3.056	600	2.200	256	3.056
Dünya								
2010/2011	37.165	122.953	14.097	174.215	15.916	133.994	24.305	174.215
2011/2012	24.305	133.448	20.736	178.489	20.394	135.605	22.490	178.489
2012/2013	22.490	129.041	20.184	171.715	19.634	130.497	21.584	171.715
2013/2014	21.584	144.303	23.103	188.990	22.939	141.072	24.979	188.990
2014/2015	24.979	141.714	29.859	196.552	29.031	143.147	24.374	196.552
2015/2016	24.374	149.640	28.719	202.733	30.779	145.521	26.433	202.733
2016/2017	26.433	147.131	29.199	202.763	28.814	149.621	24.328	202.763
2017/2018	24.328	141.660	25.413	191.401	25.614	146.938	18.849	191.401

Kaynak: USDA (Erişim: 15.11.2017)

¹ Tahmin ² Öngörü

Ek Tablo 2. Türkiye Arpa Serbest Piyasa Fiyatları*

Yıllar	Ortalama Fiyat (TL/Ton)	Bir Önceki Yıla Ait Ortalama Fiyat (TL/Ton)	Değişim (%)
2000	81	56	45,0
2001	122	81	50,6
2002	177	122	45,1
2003	238	177	34,5
2004	296	238	24,4
2005	290	296	-2,0
2006	280	290	-3,4
2007	340	280	21,4
2008	470	340	38,2
2009	410	470	-12,8
2010	400	410	-2,4
2011	480	400	20,0
2012	606	480	26,3
2013	581	606	-4,1
2014	682	581	17,4
2015	619	682	-9,2
2016	723	619	16,6
2017/11	853	723	37,8
2017 Aylık Ortalama Fiyatları			
Aylar	2017 Ortalama Fiyat (TL/Ton)	2016 Ortalama Fiyat (TL/Ton)	2016'ya göre değişim (%)
Ocak	842	670	25,7
Şubat	870	691	25,9
Mart	904	686	31,8
Nisan	952	688	38,8
Mayıs	927	705	31,5
Haziran	871	725	20,1
Temmuz	844	720	17,2
Ağustos	854	723	18,1
Eylül	847	724	17,0
Ekim	847	716	18,3
Kasım	880	766	14,9
Ortalama	853	723	18,0

Kaynak: TMO

* 2000-2012 yılları arasındaki veriler TÜİK, 2012 ve sonrası veriler ise TMO verileridir.

KAYNAKLAR

Anonim, 2016. T.C. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü, 2016 Yılı Hububat Raporu. <http://www.tmo.gov.tr>

Anonim, 2017. Dünya Arpa Pazarı. Miller Değirmenci Dergisi E Dergi, Kasım 2017. [http://www.millermagazine.com./](http://www.millermagazine.com/)

Anonim, 2017a. International Grains Council, Grain Market Report, 26 October 2017.

Anonim, 2015. Konya-Ereğli Ticaret Borsası, Arpa Sektör Raporu. www.ereglitb.org.tr/urun/bultenler/ARPA.

İlgün, A., Uçar H., Toruk İ., Oğul A., Tekcan K., 2016. Hububat Çalışma Grubu, Türkiye Hububat Sektörü Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Kasım 2016. www.tsuab.org.tr/ckfinder/userfiles/files/hububatcalisma.ppt.

USDA, 2017. United States Department of Agriculture, Foreign Agricultural Service. <https://apps.fas.usda.gov/psdonline/app/index.html#/app/advQuery>

TÜİK, 2017. Türkiye İstatistik Kurumu, <http://www.tuik.gov.tr>